

- praw pierwotnej ludności tubylczej na świecie i zrównoważonego użytkowania przez nią zasobów przyrody,
- zrównoważonej turystyki,
- a nawet zakazu palenia papierosów w czasie imprez organizowanych przez Unię.

Przytoczone dane wskazują na znaczne poszerzenie i pogłębienie działalności Unii.

Uroczystość zamknięcia obrad Generalnego Zgromadzenia odbyła się na jego 111 posiedzeniu, w godzinach popołudniowych, 26 stycznia 1994 r.

Wielu uczestników XIX Generalnego Zgromadzenia wzięło udział w kilkudniowych wyprawach, których celem były rezerwy przyrody i parki narodowe Argentyny.

Wiesław Stawiński

Posiedzenia Komisji Edukacji Światowej Unii Ochrony Przyrody i Jej Zasobów w czasie XIX Generalnego Zgromadzenia Unii w Buenos Aires

Komisja Edukacji IUCN obradowała w dniach 16 i 17 stycznia 1994 r. przed rozpoczęciem obrad XIX Generalnego Zgromadzenia Unii.

W trakcie trwania tych obrad przedstawiono:

- 1) sprawozdanie przewodniczącego Komisji za lata 1991—1993,
- 2) założenia i kierunki działalności Komisji w latach 1994—1996,
- 3) sprawozdanie z działań edukacyjnych podejmowanych przez Komitety Komisji w różnych regionach świata,
- 4) informacje o pracy członków Komisji.

Obrady Komisji otworzył dotychczasowy jej przewodniczący Partha Sarathy. W obradach uczestniczyło 51 osób, w tym 21 z Europy (1 z Polski).

Przewodniczący zreferował działalność Komisji w latach 1991—1993. Za główne zadanie przyjęto w tym okresie promocję edukacji środowiskowej, jako istotny instrument osiągania celów Unii. Komisja dążyła do pogłębienia wśród członków Unii i społeczeństw świata zrozumienia i uznania znaczenia edukacji środowiskowej we wdrażaniu w życie założeń polityki ochrony i rozwoju, zwłaszcza poprzez kształtowanie prośrodowiskowych postaw.

Działalnością Komisji kierował zespół składający się z przewodniczącego i zastępcy, przedstawicieli UNESCO i UNEP oraz przewodniczących istniejących regionalnych Komitetów (Północno-Zachodnioeuropejskiego, Wschodnioeuropejskiego, Południowoeuropejskiego,

Wschodnioafrykańskiego i Północnoamerykańskiego oraz dwu dalszych Komitetów zorganizowanych w okresie sprawozdawczym, tj. Azjatyckiego i Południowoamerykańskiego). Zmiany polityczne w Europie umożliwiły ożywienie współpracy i zapoczątkowanie integracji 3 europejskich Komitetów. W następnym trzyleciu powstanie jeden Ogólnoeuropejski Komitet. Zmieniała się liczba członków Komisji. Początkowo, po ostatnim generalnym zgromadzeniu IUCN (1991) zredukowano ją do 70 osób, a następnie wzrastała ona stopniowo do 196 osób z wielu regionów świata.

Działalność Komisji koncentrowała się na poszerzaniu i pogłębianiu możliwości pełnienia jej misji, a szczególnie na wspomaganiu rządów w urzeczywistnianiu edukacyjnych elementów troski o Ziemię (Caring for the Earth), globalnego programu działania (Agendy 21). Z tych też względów członkowie Komisji aktywnie uczestniczyli w opracowywaniu 36 rozdziału tego programu.

Został opracowany przewodnik ukierunkowujący pracę rządów na rozwój edukacji środowiskowej. Wymieniona Komisja organizowała seminaria poświęcone edukacji środowiskowej na międzynarodowych kongresach i konferencjach. Ożywioną działalność prowadziły regionalne Komitety, w tym szczególnie Komitet Północnoeuropejski organizował systematycznie konferencje promujące edukację środowiskową i służące jej rozpowszechnianiu. Ważną rolę odegrały wspólne konferencje skupiające członków trzech europejskich Komitetów, np. konferencja w Danii dotycząca kształcenia na rzecz zrównoważonego rozwoju rolnictwa oraz edukacji na rzecz zrównoważonej turystyki nie zagrażającej środowisku (Education for Sustainable Tourism), w Słowenii (1993 Krjanska Gora). Komisja powołała do życia czasopismo „Nature Herald” (wydawane 2 razy w ciągu roku), informujące o jej zadaniach i działalności w dziedzinie edukacji środowiskowej. Jest ono w Polsce mało znane, gdyż otrzymuje je tylko kilka osób.

Doprowadzono do nasilenia wymiany informacji między systemami edukacji środowiskowej w poszczególnych regionach. Przewodniczący samokrytycznie stwierdził, że można było więcej działać dla upowszechnienia edukacji środowiskowej i realizacji celów „Troski o Ziemię” („Caring for the Earth”). W końcu swego wystąpienia zarysował przyszłościowe perspektywy Komisji. Ma ona działać w znacznie zredukowanym składzie osobowym i ograniczyć się do wspomagania polityki edukacyjnej Unii, opracowywania programów edukacji środowiskowej oraz dokonywania oceny jej stanu i efektów. Większość konkretnych zadań edukacyjnych ma być przejęta przez Komitety regionalne Komisji. Jednakże zdaniem przewodniczącego ich członkowie winni być nadal pełnoprawnymi członkami Komisji, a nie konsultantami, jak proponowano w charakterystyce prac poszczególnych Komisji IUCN.

Frits Hasselink (Holandia) wiceprzewodniczący Komisji omówił proponowane zmiany organizacyjne i strategiczne zadania Komisji na lata 1994—1996. W skład Komisji ma wchodzić tylko kilkanaście osób (przewodniczący, zastępca, przewodniczący komitetów regionalnych, przedstawiciele UNESCO i UNEP). Jej pracami będzie kierował Komitet Sterujący (prezydium) w składzie: przewodniczący, zastępca i 6—7 członków powoływanych przez przewodniczącego.

Spośród tych kandydatów (Frits Hasselink, Jan Čefovský — Czechy, Karna Sakya — Nepal) Generalne Zgromadzenie IUCN wybrało (23.01.1994) F. Hasselinka na przewodniczącego Komisji. Nowo wybrany przewodniczący powołał do Komitetu Sterującego: Susanę Calvo z Hiszpanii, Manuela Bovero z Kolumbii, Kartikeye Sarabhai z Indii, Julianę Chileshe z Zambii oraz Chrisa Hogana z Kanady, a ponadto Victora Kolybina z UNESCO—UNEP i Petera Bosa z Planowania Strategicznego IUCN. M. A. Parthę Sarathy i Johna Smytha zaproszono do współpracy w charakterze specjalnych doradców przewodniczącego.

Zgodnie z nowym mandatem Komisji, udzielonym jej przez Zgromadzenie Generalne IUCN na lata 1994—1996, Komisja Edukacji ma służyć radą przewodniczącemu i sekretarzowi generalnemu Światowej Unii oraz poszczególnym jej organom. Komisja ma doprowadzić do włączenia zadań edukacyjnych do planów wszystkich programów działań Unii na rzecz ochrony przyrody i ochrony środowiska oraz na rzecz rozwoju, podejmowanych przez Unię. Ma także spowodować włączenie zagadnień ochrony środowiska i rozwoju społeczno-gospodarczego do programów formalnego i nieformalnego kształcenia na całym świecie.

Jej ważnym celem jest również nasilenie międzynarodowej współpracy, wymiany idei i doświadczeń, kształtowanie możliwości podejmowania nowych działań i promowania rozwoju światowego systemu edukacji środowiskowej — sieci instytucji zajmujących się edukacją środowiskową. Komisja ma pogłębić współpracę z UNESCO, UNEP i Komisją do spraw Zrównoważonego Rozwoju (Commission for Sustainable Development).

Różnorodne problemy edukacyjne, inicjatywy i działania podejmowane w latach 1991—1993 zostały scharakteryzowane przez przedstawicieli Komitetów regionalnych: Azji, Ameryki Płd. i Ameryki Płn., Afryki Wsch. i Europy oraz przez 18 członków Komisji, w tym W. Stawińskiego z Polski.

Wystąpieniom tym towarzyszyła dyskusja. Zwracano w niej uwagę na różne formy planowania nieodzownego przed podejmowaniem praktycznych działań edukacyjnych, rozważano sprawy efektywności edukacji środowiskowej, zwłaszcza w jej oddziaływaniu na postawy i zachowania ludzi względem środowiska i zagadnień jego ochrony.

Analizowano także priorytety w rozwoju sieci edukacji środowiskowej, dotychczasowe osiągnięcia i popełniane błędy w tej dziedzinie.

Członkowie Komisji mieli okazję uczestniczenia w dalszych naradach i konferencjach, poświęconych między innymi:

- pracy Komitetu Azjatyckiego (19.01.94),
- zadaniom edukacji środowiskowej wynikającym z założeń „Troski o Ziemię” (Caring for the Earth (19.01.94),
- pracy Komitetu Południowoamerykańskiego (20.01.94),
- wręczeniu nagrody (Tree of Learning Award) (21.01.94),
- zmianie postaw wobec środowiska — seminarium (20 i 21.01.94),
- etyce środowiskowej — seminarium (20 i 21.01.94).

Wiesław Stawiński

Z działalności Państwowej Rady Ochrony Przyrody

Na posiedzeniu Prezydium Państwowej Rady Ochrony Przyrody, które odbyło się w dniu 14 stycznia 1994 r., pod przewodnictwem prof. dra Romualda Olaczkę, omawiano tematykę sesji plenarnej PROP oraz sprawę hodowli ptaków drapieżnych i sokolnictwa.

Prof. dr R. Olaczek poinformował, że na kolejnej sesji plenarnej, która odbędzie się 26 stycznia 1994 r., zostanie przedstawione stanowisko Prezydium, dotyczące projektu nowego podziału administracyjnego kraju oraz wyników konkursu kandydatów na dyrektorów trzech parków narodowych.

W związku z zamierzonym wprowadzeniem nowego podziału administracyjnego zachodzi konieczność zabezpieczenia interesów ochrony przyrody, co wymagać będzie m. in. wprowadzenia zmian w wielu ustawach. Projekty tych zmian zostały wysłane do członków Rady, w celu uzyskania opinii. Niezbędne jest bowiem rozważenie m. in. zakresu zmian w organizacji ochrony przyrody w przypadku tworzenia powiatów. W dyskusji wypowiediano się raczej za wzmocnieniem rangi i rozszerzeniem obsady wojewódzkich konserwatorów przyrody niż powoływaniem powiatowych konserwatorów. Prof. R. Olaczek w podsumowaniu dyskusji wyraził pogląd, że reforma administracji może przynieść pewne korzyści dla ochrony przyrody, powinna je jednak PROP odpowiednio wcześniej dostrzec i sprecyzować propozycje swoich uwag.

Rozpatrując wniosek Ministra OSZNiL o zaopiniowanie kandydatów na dyrektorów parków narodowych, wyłonionych w drodze konkursów (PN Gór Stołowych, Wielkopolski PN i Biebrzański PN),